SEANCES DU MARDI 26 FEVRIER 1985
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 26 FEBRUARI 1985

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SEANCE DU MATIN
OCHTENDVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGE:

Page 1658.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Santé publique et de la Famille de l'année budgétaire 1984.

Discussion et vote des articles, p. 1658.

Projet de loi modifiant l'article 1er de la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux.

Discussion générale. — *Orateurs:* **Mme Remy-Oger, M. Dehaene,** ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 1659.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1659.

Projet de loi relatif à la publicité des procédures disciplinaires devant les conseils d'appel de l'Ordre des médecins et de l'Ordre des pharmaciens.

Discussion générale. — *Orateurs:* **Mme Remy-Oger, M. Dehaene,** ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles. p. 1660.

Discussion et vote des articles, p. 1660.

Projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants:

1. Convention portant création de l'Organisation européenne de télécommunications par satellite (Eutelsat), et Annexes;
2. Accord d'exploitation relatif à l'Organisation européenne de télécommunications par satellite (Eutelsat), et Annexes,

faits à Paris le 15 juillet 1982.

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1658.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1984.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1658.

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 1 van de wet van 23 december 1963 op de ziekenhuizen.

Algemene bespreking. — *Sprekers:* **mevrouw Remy-Oger, de heer Dehaene,** minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervorming, blz. 1659.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1659.

Ontwerp van wet betreffende de openbaarheid van de tuchtprocedures vóór de raden van beroep van de Orde der geneesheren en van de Orde der apothekers.

Algemene bespreking. — *Sprekers:* **mevrouw Remy-Oger, de heer Dehaene,** minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. blz. 1660.

Beraadslaging en stemming over de artikelen. blz. 1660.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten:

1. Verdrag tot oprichting van de Europese Organisatie voor telecommunicatiesatellieten (Eutelsat), en Bijlagen;
2. Exploitatieovereenkomst inzake de Europese Organisatie voor telecommunicatiesatellieten (Eutelsat), en Bijlagen,

opgemaakt te Parijs op 15 juli 1982.

Discussion générale. — *Orateurs:* **MM. De Bondt, de Bruyne, M. Dehaene,** ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 1661.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1663.

Projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants:

a) Protocole portant amendement de l'Accord fait à Genève le 25 septembre 1956 sur le financement collectif de certains services de navigation aérienne d'Islande;

b) Protocole portant amendement de l'Accord fait à Genève le 25 septembre 1956 sur le financement collectif de certains services de navigation aérienne du Groenland et des îles Féroé,

faits à Montréal le 3 novembre 1982.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1663.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la République rwandaise concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signée à Kigali le 2 novembre 1983.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1664.

Projet de loi relatif à la souscription de la Belgique à l'augmentation du capital de la Banque asiatique de développement.

Discussion générale. — *Orateurs:* **M. de Bruyne,** rapporteur, **M. Grootjans,** Vice-Premier ministre et ministre des Finances et des Classes moyennes, p. 1664.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1665.

Algemene bespreking. — *Sprekers:* **de heren De Bondt, de Bruyne, de heer Dehaene,** minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 1661.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1663.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten:

a) Protocol tot wijziging van de Overeenkomst opgemaakt te Genève op 25 september 1956 inzake gezamenlijke financiering van bepaalde diensten voor de luchtvaartnavigatie in IJsland;

b) Protocol tot wijziging van de Overeenkomst opgemaakt te Genève op 25 september 1956 inzake gezamenlijke financiering van bepaalde diensten voor de luchtvaartnavigatie in Groenland en de Fär Öer eilanden,

opgemaakt te Montreal op 3 november 1982.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1663.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Rwandese Republiek aangaande de wederzijdse aanmoediging en bescherming van investeringen, ondertekend te Kigali op 2 november 1983.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1664.

Ontwerp van wet betreffende de inschrijving van België op de verhoging van het kapitaal van de Aziatische Ontwikkelingsbank.

Algemene bespreking. — *Sprekers:* **de heer de Bruyne,** rapporteur, **de heer Grootjans,** Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand, blz. 1664.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1665.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 10 m.
De vergadering wordt geopend te 10 u. 10 m.

CONGE — VERLOF

Mme Herman-Michielsens, pour raison de santé, demande d'excuser son absence à la réunion de ce matin.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Herman-Michielsens, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID EN VAN HET GEZIN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1984

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTERE DE LA SANTE PUBLIQUE ET DE LA FAMILLE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1984

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1984.

Nous abordons l'examen du projet de loi ajustant le budget du ministère de la Santé publique et de la Famille de l'année budgétaire 1984.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. *(Voir document n° 5-XXI-1bis, session 1984-1985, de la Chambre des représentants.)*

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. *(Zie stuk nr 5-XXI-1bis, zitting 1984-1985, van de Kamer van volksvertegenwoordigers.)*

De Voorzitter. — De artikelen van het ontwerp van wet luiden:

I. *Kredietaanpassingen*

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder titel I — lopende uitgaven, van de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1984, worden aangepast ten belope van 208 200 000 frank, door de toekenning van bijkredieten voor vroegere jaren, volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel.

I. *Ajustements des crédits*

Article 1er. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes, du budget du ministère de la Santé publique et de la Famille de l'année budgétaire 1984, sont ajustés à concurrence de 208 200 000 francs, par l'octroi de crédits supplémentaires pour années antérieures, suivant les données détaillées au tableau annexé à la présente loi.

— Aangenomen.

Adopté.

II. *Diverse bepalingen*

Art. 2. De bijkredieten vorige jaren die opgesomd worden in de bij deze wet gevoegde tabel worden bij het begrotingsjaar 1983 gehecht.

II. *Dispositions diverses*

Art. 2. Les crédits supplémentaires années antérieures détaillés au tableau annexé à la présente loi sont rattachés à l'année budgétaire 1983.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

Art. 3. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 4. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 1 VAN DE WET VAN 23 DECEMBER 1963 OP DE ZIEKENHUIZEN

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 1er DE LA LOI DU 23 DECEMBRE 1963 SUR LES HOPITAUX

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 1 van de wet van 23 december 1963 op de ziekenhuizen.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant l'article 1er de la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Deleeck, verwijst naar zijn verslag.

La parole est à Mme Remy.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, ce projet, qui nous vient de la Chambre des représentants, modifie le 1° du paragraphe 2 de l'article 1er de la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux.

La définition de la notion d'hôpital, telle que décrite dans la loi sur les hôpitaux, était dépassée en fonction du projet de loi sur le statut du médecin hospitalier examiné en commission de la Santé publique du Sénat, mais aussi eu égard à l'évolution des soins dispensés à l'hopital qui dépassent souvent la notion d'hébergement à l'hôpital.

Il eût peut-être été sage de lier les deux projets dans le temps puisqu'ils sont dépendants, mais ainsi le veut le bicaméralisme. La Chambre définit ce qu'il faut entendre par hôpital, alors que le Sénat travaille sur le projet complétant la loi du 23 février 1963 sur les hôpitaux et portant des dispositions organiques relatives à la gestion des hôpitaux et au statut du médecin hospitalier.

La définition proposée, si elle ne nous satisfait pas entièrement, est cependant moins lapidaire que celle qu'elle est appelée à remplacer.

Elle devra donner lieu à précisions lors des mesures d'exécution. Les ministres communautaires, lors de l'agréation, devront pouvoir cerner les notions contenues dans le texte.

Notre groupe se prononcera favorablement sur le projet proposé.

M. le Président. — La parole est à M. Dehaene, ministre.

M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles. — Monsieur le Président, j'apprécie l'approche positive de Mme Remy.

Je me dois de lui faire observer que le fait d'examiner indépendamment ce projet ici, nous permettra de traiter en toute clarté, en commission, le projet de loi relatif au statut du médecin hospitalier et à la gestion hospitalière. Comme vous le savez, cette discussion a déjà été entamée par la commission.

Il est bien entendu que la définition en tant que telle sera sans incidence automatique puisqu'elle doit être traduite au niveau des normes d'agréation, dans lesquelles les communautés auront effectivement un rôle à jouer.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. Artikel 1, § 2, 1°, van de wet van 23 december 1963 op de ziekenhuizen wordt vervangen door wat volgt:

« 1° Worden als ziekenhuizen beschouwd de instellingen voor gezondheidszorg waarin op ieder ogenblik geëigende medisch-specialistische onderzoeken en/of behandelingen in het domein van de geneeskunde, de heelkunde en eventueel de verloskunde in pluridisciplinair verband kunnen verstrekt worden, binnen het nodige en aangepaste medisch, medisch-technisch, verpleegkundig, paramedisch en logistiek kader, aan

personen die er worden opgenomen en kunnen verblijven, omdat hun gezondheidstoestand dit geheel van zorgen vereist om op een zo kort mogelijke tijd de ziekte te bestrijden of te verlichten, de gezondheidstoestand te herstellen of te verbeteren of de letsels te stabiliseren. »

Article unique. L'article 1er, § 2, 1°, de la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux, est remplacé par ce qui suit:

« 1° Sont considérés comme hôpitaux, les établissements de soins de santé où des examens et/ou des traitements spécifiques de médecine spécialisée, relevant de la médecine, de la chirurgie et éventuellement de l'obstétrique, peuvent être effectués ou appliqués à tout moment dans un contexte pluridisciplinaire, dans les conditions de soins et le cadre médical, médico-technique, paramédical et logistique requis et appropriés, pour ou à des personnes qui y sont admises et peuvent y séjourner, parce que leur état de santé exige cet ensemble de soins afin de traiter ou de soulager la maladie, de rétablir ou d'améliorer l'état de santé ou de stabiliser les lésions dans les plus bref délais. »

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE OPENBAARHEID VAN DE TUCHTPROCEDURES VOOR DE RADEN VAN BEROEP VAN DE ORDE DER GENEESHEREN EN VAN DE ORDE DER APOTHEKERS

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI RELATIF A LA PUBLICITE DES PROCEDURES DISCIPLINAIRES DEVANT LES CONSEILS D'APPEL DE L'ORDRE DES MEDECINS ET DE L'ORDRE DES PHARMACIENS

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet betreffende de openbaarheid van de tuchtprocedures vóór de raden van beroep van de Orde der geneesheren en van de Orde der apothekers.

Nous abordons l'examen du projet de loi relatif à la publicité des procédures disciplinaires devant les conseils d'appel de l'Ordre des médecins et de l'Ordre des pharmaciens.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, mevrouw Herman, verwijst naar haar verslag.

La parole est à Mme Remy.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, le projet de loi relatif à la publicité des procédures disciplinaires devant les conseils d'appel de l'Ordre des médecins et de l'Ordre des pharmaciens résulte d'une initiative d'un membre de la Chambre des représentants qui, en quelque sorte, supplée ainsi une carence du gouvernement car il s'agit de mettre la législation belge en concordance avec un arrêt de la Cour européenne.

La portée du projet consiste à rendre publiques les procédures disciplinaires devant les conseils d'appel des Ordres des médecins et des pharmaciens.

Nous ne nous opposerons sûrement pas à ce premier pas dans l'indispensable modernisation que devra subir la législation sur l'Ordre des médecins, d'autant plus que M. le ministre Dehaene vient d'entamer, en commission du Sénat, un premier échange de vues à ce sujet qui est, nous l'espérons, le prélude à la modernisation qui doit intervenir au plus tôt.

Il est temps qu'un débat parlementaire intervienne à propos d'une législation dont les textes remontent à 1967, mais dont les bases avaient été jetées en 1938, et sujette actuellement à diverses controverses.

L'évolution de la médecine et des mœurs justifie des adaptations vers une meilleure rencontre des aspirations et des droits, non seulement des médecins, de tous les médecins, mais aussi de tous ceux qui en sont dépendants.

Notre groupe votera donc ce projet de loi.

M. le Président. — La parole est à M. Dehaene, ministre.

M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles. — Monsieur le Président, je voudrais dire à Mme Remy que si une initiative parlementaire corrige certaines lois, suite à des jugements de la Cour de justice, ce fait ne mérite pas nécessairement un reproche.

En effet, le pouvoir législatif est formé du Parlement et du gouvernement. L'initiative ne doit pas toujours venir de ce dernier et je me réjouis que, dans le cas présent, il s'agisse d'une initiative parlementaire.

D'autre part, je partage votre point de vue selon lequel le problème de fond doit être traité. Je confirme, premièrement, que nous avons eu un bon débat à ce sujet en commission et, deuxièmement, que je suis personnellement persuadé que la législation concernant l'Ordre des médecins doit être modernisée.

Conformément à ce que le gouvernement a annoncé dans le cadre de son plan d'assainissement au mois de mars, je prépare un projet de loi en cette matière. Les différentes propositions de loi relatives au même objet constitueront une excellente base de discussion pour la commission du Sénat.

M. le Président. — La parole est à Mme Remy.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, je ne voudrais pas qu'il y ait une équivoque.

Je n'ai pas reproché le fait que l'initiative soit parlementaire. J'ai tout simplement voulu dire qu'il était peut-être regrettable d'avoir attendu une condamnation de la Cour européenne pour légiférer.

M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles. — Dans ce cas, je vous ai mal comprise, madame Remy.

Mme Remy-Oger. — Je le crois, monsieur le ministre.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Artikel 24, § 1, van het koninklijk besluit nr. 79 van 10 november 1967 op de Orde van geneesheren wordt aldus vervangen:

« Art. 24. § 1. De verdachte geneesheer mag zich laten bijstaan door één of meer raadslieden.

De provinciale raden van de Orde houden zitting met gesloten deuren.

De zittingen van de raden van beroep zijn openbaar, tenzij de verdachte geneesheer uitdrukkelijk afziet van de openbaarheid. Van de openbaarheid kan door de raad van beroep ook worden afgeweken in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of 's lands veiligheid in een democratische samenleving, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van partijen bij het proces dit eisen of, in die mate als door de rechter onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer openbaarmaking de belangen van de rechtspraak zou schaden.

De Koning bepaalt welke procedure vóór de provinciale raden en de raden van beroep wordt gevolgd.

Het koninklijk besluit, genomen ter voldoening aan het vorig lid, stelt onder meer bepalingen vast betreffende de contradictoire aard van de rechtspleging, de rogatoire commissie, het uitoefenen van het recht van wraking met daarbij de rechtsmiddelen tegen de ter zake gewezen beslissingen, het geheim van de beraadslagingen, de verplichting de beslissingen te motiveren alsook de regelen op het kennis geven van de beslissingen. »

Article 1er. Article 24, § 1er, de l'arrêté royal n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des médecins est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 24. § 1er. Le médecin inculpé peut se faire assister par un ou plusieurs conseils.

Les conseils provinciaux de l'Ordre siègent à huis clos.

Les audiences des conseils d'appel sont publiques, à moins que le médecin inculpé ne renonce expressément à la publicité. Le conseil d'appel peut également déroger à la règle de publicité dans l'intérêt de la moralité, de l'ordre public ou de la sécurité nationale dans une société démocratique, lorsque les intérêts des mineurs ou la protection de la vie privée des parties au procès l'exigent, ou dans la mesure jugée strictement nécessaire par le tribunal, lorsque dans des circonstances spéciales la publicité serait de nature à porter atteinte aux intérêts de la justice.

Le Roi détermine la procédure à suivre devant les conseils provinciaux et les conseils d'appel.

L'arrêté royal pris en exécution de l'alinéa précédent prévoit notamment des dispositions concernant le caractère contradictoire de la procédure, la commission rogatoire, l'exercice du droit de récusation, y compris les voies de recours contre les décisions rendues en cette matière, le secret des délibérations, l'obligation de motiver les décisions ainsi que les règles relatives à la notification des décisions. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Artikel 24, § 1, van het koninklijk besluit nr. 80 van 10 november 1967 op de Orde van apothekers wordt aldus vervangen:

« Art. 24. § 1. De verdachte apotheker mag zich laten bijstaan door één of meer raadslieden.

De provinciale raden van de Orde houden zitting met gesloten deuren.

De zittingen van de raden van beroep zijn openbaar, tenzij de verdachte apotheker uitdrukkelijk afziet van de openbaarheid. Van de openbaarheid kan door de raad van beroep ook worden afgeweken in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of 's lands veiligheid in een democratische samenleving, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van partijen bij het proces dit eisen of, in die mate als door de rechter onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer openbaarmaking de belangen van de rechtspraak zou schaden.

De Koning bepaalt welke procedure vóór de provinciale raden en de raden van beroep wordt gevolgd.

Het koninklijk besluit, genomen ter voldoening aan het vorig lid, stelt onder meer bepalingen vast betreffende de contradictoire aard van de rechtspleging, de rogatoire commissie, het uitoefenen van het recht van wraking met daarbij de rechtsmiddelen tegen de ter zake gewezen beslissingen, het geheim van de beraadslagingen, de verplichting de beslissingen te motiveren alsook de regelen op het kennis geven van de beslissingen. »

Art. 2. L'article 24, § 1er, de l'arrêté royal n° 80 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des pharmaciens est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 24. § 1er. Le pharmacien inculpé peut se faire assister par un ou plusieurs conseils.

Les conseils provinciaux de l'Ordre siègent à huis clos.

Les audiences des conseils d'appels sont publiques, à moins que le pharmacien inculpé ne renonce expressément à la publicité. Le conseil d'appel peut également déroger à la règle de publicité dans l'intérêt de la moralité, de l'ordre public ou de la sécurité nationale dans une société démocratique, lorsque les intérêts des mineurs ou la protection de la vie privée des parties au procès l'exigent, ou dans la mesure jugée strictement nécessaire par le tribunal, lorsque dans des circonstances spéciales la publicité serait de nature à porter atteinte aux intérêts de la justice.

Le Roi détermine la procédure à suivre devant les conseils provinciaux et les conseils d'appel.

L'arrêté royal pris en exécution de l'alinéa précédent prévoit notamment des dispositions concernant le caractère contradictoire de la procédure, la commission rogatoire, l'exercice du droit de récusation, y compris les voies de recours contre les décisions rendues en cette matière, le secret des délibérations, l'obligation de motiver les décisions ainsi que les règles relatives à la notification des décisions. »

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN VOLGENDE INTERNATIONALE AKTEN:

1. VERDRAG TOT OPRICHTING VAN DE EUROPESE ORGANISATIE VOOR TELECOMMUNICATIESATELLIETEN (EUTELSAT), EN BIJLAGEN;

2. EXPLOITATIEOVEREENKOMST INZAKE DE EUROPESE ORGANISATIE VOOR TELECOMMUNICATIESATELLIETEN (EUTELSAT), EN BIJLAGEN,

OPGEMAAKT TE PARIJS OP 15 JULI 1982

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DES ACTES INTERNATIONAUX SUIVANTS:

1. CONVENTION PORTANT CREATION DE L'ORGANISATION EUROPEENNE DE TELECOMMUNICATIONS PAR SATELLITE (EUTELSAT), ET ANNEXES;

2. ACCORD D'EXPLOITATION RELATIF A L'ORGANISATION EUROPEENNE DE TELECOMMUNICATIONS PAR SATELLITE (EUTELSAT),

FAITS A PARIS LE 15 JUILLET 1982

Discussion et vote sur l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van internationale akten in verband met Eutelsat.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation des actes internationaux relatifs à Eutelsat.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp van wet betreft de goedkeuring van de internationale akten in verband met Eutelsat.

Het is, enerzijds, naar aanleiding van het advies dat de commissie voor de Infrastructuur over dit ontwerp heeft uitgebracht en, anderzijds, naar aanleiding van de kennismaking met het geheel van de activiteit van het Europese Ruimteagentschap dat ik hier het woord neem.

De behandeling van deze akten is volgens mij een goede gelegenheid om ons daarover te bezinnen.

Ik kan het advies van de commissie voor de Infrastructuur volledig ondersteunen en kan dus de Senaat ertoe aanmoedigen, deze internationale akten onverwijld goed te keuren.

Daarbij spreek ik de wens uit dat op het Belgisch vlak een coördinatie van alle ruimteactiviteiten zou plaatsvinden. Wanneer men ziet welk het toekomstgericht karakter van deze activiteiten is, met de *fall-out* die deze activiteiten teweegbrengen op de moderne economische ontwikkeling, is het noodzakelijk deze activiteiten op het Belgisch vlak te coördineren.

Ik zal trachten uiteen te zetten waarom.

Eutelsat dat wij thans bespreken valt politiek gezien, onder de bevoegdheid van de minister van Buitenlandse Betrekkingen. Ik zou eerder zeggen «formeel», dat is misschien juister. Technisch gezien, ressorteert het onder de minister van PTT. Dan hebben wij nog Eumetsat, dat wij binnenkort in de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen zullen bespreken. «Formeel» hoort het bij Buitenlandse Betrekkingen maar «technisch» hoort het bij de gemeenschappelijke begroting van Nationale Opvoeding.

Er zijn ook Intelsat en Inmarsat, twee verdragen die wij vroeger hebben onderschreven, en die voor zover mij bekend is, technisch onder het departement van PTT ressorteren.

Het Europese Ruimteagentschap, ESA, dat deze activiteiten, vervult, valt ten laste van de begroting van de minister van Wetenschapsbeleid. Eigenaardig genoeg moet men, als men de parlementaire controle op de bestedingen die voortvloeien uit al deze engagementen, onder meer die welke wij vandaag bespreken, zou willen opvolgen, kennis nemen van de jaarverslagen die met een vertraging van 2 à 3 jaar, soms 4 jaar, gepubliceerd worden door de Belgische Dienst voor bedrijfsleven en landbouw. Daar is een inspecteur-generaal die kan antwoorden op de vragen die een parlementslid wenst te stellen, wat ik mij heb veroorloofd te doen.

De talrijke vragen die bij mij waren opgekomen bij de studie van het jongste jaarverslag van de Belgische Dienst voor bedrijfsleven en landbouw met betrekking tot de uitwerking van de verbintenissen aangegaan in het geheel van het Europese Ruimteagentschap, hebben mij geleerd dat ook van daaruit alleen kan worden geantwoord op het formele vlak, niet op het politieke en niet op het economische vlak. Waar gebeurt dan de parlementaire controle?

Het belang van de ruimteactiviteiten in de toekomst moet hier op het ogenblik, juist tijdens de week van Flanders Technology te Gent, toch wel niet worden onderstreept. Onze dagbladen staan er vol van.

Misschien is het toch nuttig erop te wijzen dat de ministers belast met de technologie in Europa op 30 en 31 januari jongstleden in Rome zijn bijeengekomen en daar een akkoord hebben gesloten over een programma tot voortzetting en acceleratie van de ruimteactiviteiten voor de eerstvolgende tien jaren.

De bijeenkomst die voorafging aan die van eind januari, had plaats in 1973, onder het voorzitterschap van de heer Hanin, toen minister van Wetenschapsbeleid in België. Er werd toen in Brussel een programma onderschreven dat twaalf jaar heeft gefunctioneerd. Nu is er weer een bijeenkomst geweest en er werd een programma onderschreven voor een mogelijks nog langere periode, namelijk vijftien jaar.

Het merkwaardige is dat de eerste tranche van dat programma — let op de datum van 31 januari — door het Europese Ruimteagentschap voor aanbesteding werd uitgegeven op 19 februari, en dit aan één *general contractor*, samengesteld uit vier bedrijven, één uit Groot-Brittannië, één uit de Bondsrepubliek Duitsland, één uit Italië en één uit Frankrijk. Het beschikbare budget voor de eerstvolgende vijf jaren zal in de prijzen van 1984 een acceleratie ondergaan die na vijf jaar een verdubbeling meebrengt. Op het ogenblik kost het Europese Ruimteagentschap België 200 frank per jaar en per inwoner, dit wil zeggen dat er, op basis van de frank van 1984, in 1989 400 frank per jaar en per inwoner zal moeten worden betaald. In termen van budget zal dit waarschijnlijk 600 frank zijn. Het verdient dus aanbeveling dat het Parlement zich actief zou inlaten met deze problematiek. Als lid van de parlementaire vergadering van de Westeuropese Unie en van de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa, en ook als lid van de beide commissies voor Wetenschap en Technologie van die internationale instellingen heb ik kunnen constateren dat de parlementsleden uit de ons omringende landen bijzonder goed zijn ingelicht en bijzonder effectief optreden ten voordele van hun land wanneer het gaat over problemen van die aard.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, het zij mij toegestaan even te onderbreken.

Ik heb het genoegen gehad de voorganger te zijn geweest van de heer De Bondt in de commissie voor Wetenschap van de Raad van Europa en van de Westeuropese Unie. Ik ben van mening — en ik zou graag weten of de heer De Bondt vindt dat de toestand ondertussen is veranderd — dat het alleen via de Parlementaire Assemblée van de Westeuropese Unie en van de Raad van Europa is dat normaal een Belgisch politicus enigszins een overzicht krijgt van de achtergrond en van de coördinatie van de over verschillende departementen gespreide initiatieven, die veelal van vitaal belang zijn voor de toekomst op meer dan één domein.

Ik weet niet of de situatie sindsdien verbeterd is. Met die indruk heb ik alleszins de commissie verlaten, na enkele jaren zitting.

De heer De Bondt. — Het feit, dat ik daar niet over spreek, toont aan dat de thesis van collega de Bruyne niet onjuist is.

De informatie, waarover ik kan beschikken ingevolge mijn lidmaatschap van deze commissies, zet er mij toe aan daar niet bij te blijven stilstaan. Ik geraak er meer en meer van overtuigd dat, wanneer men deze problemen ietwat algemeen wil overschouwen, die bevoegdheid toekomt aan de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap. Ofwel moet deze commissie worden geactiveerd op dit terrein, ofwel moet deze een subcommissie oprichten samengesteld uit mensen die ertoe bereid zijn dit onderwerp continu te volgen.

Het volstaat niet naar aanleiding van de behandeling van de begroting — Wetenschapsbeleid, Nationale Opvoeding, PTT enzovoort — een vraag te stellen over de besteding van één of andere post. Dat is het niet! Er moet een coherent geheel zijn geaxeerd op het Europese Ruimteagentschap.

België is daar nergens. Ons land is wel vertegenwoordigd door twee hoge ambtenaren die daar uitstekend werken. Wij hebben ook een aantal mensen in de administratie, maar *le juste retour* is passief, benedenmaats, gereserveerd voor drie of vier bedrijven, dus conservatief. Wat Eutelsat betreft, dat wij vandaag behandelen, zijn we nergens; er is daar geen enkele Belg.

Zoals u in het ontwerp-verdrag hebt kunnen lezen, is Eutelsat de omzetting van Interim-Eutelsat. Het personeel — de leidende ambtenaren en de technici — van Interim-Eutelsat wordt overgeheveld en krijgt zodoende een internationaal statuut. Naar verluidt zijn er geen Belgen tewerkgesteld in Interim-Eutelsat omdat de Belgen dat niet interessant vonden daar ze op het salaris, dat ze daar konden verdienen, te veel moesten afdragen. In Eutelsat krijgen allen, die daar tewerkgesteld zijn, een statuut beschermd door internationale afspraken onder meer met betrekking tot de dubbele belastbaarheid.

Voor het land is dit geen goed uitgangspunt. De bedoeling moet zijn zoveel mogelijk Belgische ambtenaren in dergelijke instellingen te hebben, ook ambtenaren uit de gespecialiseerde openbare ondernemingen die activiteiten ontwikkelen, connex met die van de internationale ondernemingen op vlak van de ruimte. In deze internationale organisaties worden grote economische belangen behartigd. Het feit dat met een merkwaardige snelheid na 31 januari de bestellingen voor de eerstkomende vier jaren van het supplementaire ruimteprogramma reeds einde februari werden toegewezen aan één *general contractor*, wijst erop dat degenen die daar belang aan hechten en in deze instelling gepenetreerd zijn, daar aanwezig zijn, als het ware voor meer dan 100 pct.

Ik zou een tweezijdige oproep willen doen.

Ten eerste, een oproep tot onszelf. In de Senaat zouden wij moeten overleggen een commissie samen te stellen die bestendig en op gecoördineerde wijze belangstelling heeft voor het geheel van de ruimteproblematiek met betrekking tot de engagementen die wij hebben genomen op het internationale vlak, onder meer, het engagement dat vandaag door de bekrachtiging van twee overeenkomsten wordt versterkt en waaraan over enkele weken nog zal worden toegevoegd de internationale overeenkomst met betrekking tot Eumetsat. Dat zou, mijns inziens, een opdracht kunnen zijn voor een eventueel beperkte commissie die bestendig werkt, zodanig dat dan de verslaggeving van de Belgische Dienst voor het bedrijfsleven en de landbouw een politieke dimensie krijgt. Degenen die daar nu verslag moeten uitbrengen, moeten dat ambtshalve doen, maar daar is geen belangstelling voor. Vanuit die commissie kan daarvoor belangstelling rijzen.

Ten tweede, moeten wij ook een groot aantal dynamische Belgische ondernemingen die aan de spits staan van activiteiten die op ruimtetechnologie betrekking hebben, op een actieve manier kunnen inschakelen. Wij moeten het soort van monopolie dat thans bestaat voor een viertal bedrijven op dat vlak, kunnen doorbreken. Wij moeten veel meer greep krijgen op de geleverde inspanningen.

Ik vraag mij overigens af of we niet tot een intenser Europese samenwerking moeten komen. Er zijn twee landen die tot nog toe samenwerken, namelijk de Bondsrepubliek en Frankrijk. Frankrijk heeft programma's die het zelf ontwikkelt en waarvoor nog geen Europese consensus bestaat. Daarmee loopt dit land vooruit op de consensus binnen Europa.

Het tracht dan zijn programma's te verkopen aan de sterkste en meest vooruitstrevende landen zodanig dat sommige initiatieven, die vaak technische topinitiatieven zijn, nog buiten de Europese samenwerking vallen en het eigendom blijven van één van de nationale Staten. Die programma's worden weliswaar vaak gecompleteerd met programma's van andere Staten, maar dan op basis van bilaterale overeenkomsten.

Het draagvlak moet echter bij al de aangesloten landen blijven en daarbij is een klein land als België met zijn maximaal 5 pct. bijdrage onmisbaar. Wij dragen meer bij dan naar rata van onze bevolking; wij dragen veeleer bij naar rata van ons belang. Zouden wij in de toekomst op het stuk van de Europese samenwerking — daarbij richt ik mij tot de minister die hier de minister van Buitenlandse Betrekkingen vertegenwoordigt — niet veel meer en systematisch en zelfs institutioneel, afspraken moeten maken met de twee Benelux-partners?

Dan zouden wij ten minste in het consortium dat zich bezighoudt met het verwerven op het economisch vlak van de enorm belangrijke en voor de toekomst van onze economie beslissende bestellingen, kunnen meepraten. Het doelobject is immers dat wij in het begin van de volgende eeuw op het stuk van de ruimtevaart en van het ruimteonderzoek ten aanzien van de Verenigde Staten als een onafhankelijk continent kunnen optreden. Dat is een enorme opdracht. Het is echter geen droom.

De jongste twaalf jaren is bewezen dat het tot de mogelijkheden behoort. Dat heeft de minister bevoegd voor de technologie in Rome ertoe aangezet de inspanningen te verdubbelen. Als wij, kleine landen van Benelux, onze inspanningen ook moeten verdubbelen, dan moeten wij nagaan of de gedachte — het is een hypothese die ik opper — van te gaan optreden als Benelux in het geheel realiteitswaarde heeft.

Immers ook de dimensie, of men dat nu graag heeft of niet, is mee bepalend in de mogelijkheid van het op zich nemen van bepaalde onderdelen van taken in belangrijke programma's.

Mijnheer de Voorzitter, dat waren enkele overwegingen die ik naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van wet houdende de goedkeuring van twee internationale akten, naar voor wenste te brengen. Ik wil, zo het daarvoor nog niet te laat is, nog een verzoek formuleren. Ik zou graag hebben dat het ontwerp-verdrag van Eumetsat, tenminste zo de voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen daartegen geen bezwaar heeft, ook wordt voorgelegd voor advies aan de commissie voor het Onderwijs en voor de Wetenschap. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de minister van Buitenlandse Betrekkingen heeft gevraagd hem hier te willen vervangen.

U zal begrijpen dat ik moeilijk ten gronde op de opmerkingen van de heer De Bondt kan ingaan.

Ik heb wel verstaan dat hij de goedkeuring van dit verdrag vraagt, waarin ik hem ongetwijfeld bijval.

Ik zal zijn opmerkingen aan de betokken minister overzenden.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. Les actes internationaux suivants sortiront leur plein et entier effet:

1. Convention portant création de l'Organisation européenne de télécommunications par satellite (Eutelsat), et Annexes;

2. Accord d'exploitation à l'Organisation européenne de télécommunications par satellite (Eutelsat), et Annexes.

Enig artikel. De volgende internationale akten zullen volkomen uitwerking hebben:

1. Verdrag tot oprichting van de Europese Organisatie voor telecommunicatiesatellieten (Eutelsat), en Bijlagen;

2. Exploitatieovereenkomst inzake de Europese Organisatie voor telecommunicatiesatellieten (Eutelsat), en Bijlagen.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN VOLGENDE INTERNATIONALE AKTEN:

a) PROTOCOL TOT WIJZIGING VAN DE OVEREENKOMST OPGEMAAKT TE GENEVE OP 25 SEPTEMBER 1956 INZAKE GEZAMENLIJKE FINANCIERING VAN BEPAALDE DIENSTEN VOOR DE LUCHTVAARTNAVIGATIE IN IJSLAND:

b) PROTOCOL TOT WIJZIGING VAN DE OVEREENKOMST OPGEMAAKT TE GENEVE OP 25 SEPTEMBER 1956 INZAKE GEZAMENLIJKE FINANCIERING VAN BEPAALDE DIENSTEN VOOR DE LUCHTVARTNAVIGATIE IN GROENLAND EN DE FAR OER EILANDEN,

OPGEMAAKT TE MONTREAL OP 3 NOVEMBER 1982

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DES ACTES INTERNATIONAUX SUIVANTS:

a) PROTOCOLE PORTANT AMENDEMENT DE L'ACCORD FAIT A GENEVE LE 25 SEPTEMBRE 1956 SUR LE FINANCEMENT COLLECTIF DE CERTAINS SERVICES DE NAVIGATION AERIENNE D'ISLANDE:

b) PROTOCOLE PORTANT AMENDEMENT DE L'ACCORD FAIT A GENEVE LE 25 SEPTEMBRE 1956 SUR LE FINANCEMENT COLLECTIF DE CERTAINS SERVICES DE NAVIGATION AERIENNE DU GROENLAND ET DES ILES FEROE,

FAITS A MONTREAL LE 3 NOVEMBRE 1982

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van internationale akten inzake gezamenlijke financiering van bepaalde diensten voor de luchtvaartnavigatie in IJsland, Groenland en de Fär Öer eilanden.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation des actes internationaux concernant le financement collectif de certains services de navigation aérienne d'Islande, du Groenland et des îles Féroé.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Noerens, rapporteur. — Ik verwijs naar mijn verslag, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging, is deze gesloten.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. Les actes internationaux suivants sortiront leur plein et entier effet:

a) Protocole portant amendement de l'Accord fait à Genève le 25 septembre 1956 sur le financement collectif de certains services de navigation aérienne d'Islande;

b) Protocole portant amendement de l'Accord fait à Genève le 25 septembre 1956 sur le financement collectif de certains services de navigation aérienne du Groenland et des îles Féroé,

faits à Montréal le 3 novembre 1982.

Enig artikel. De volgende internationale akten zullen volkomen uitwerking hebben:

a) Protocol tot wijziging van de Overeenkomst opgemaakt te Genève op 25 september 1956 inzake gezamenlijke financiering van bepaalde diensten voor de luchtvaartnavigatie in IJsland;

b) Protocol tot wijziging van de Overeenkomst opgemaakt te Genève op 25 september 1956 inzake gezamenlijke financiering van bepaalde diensten voor de luchtvaartnavigatie in Groenland en de Fär Öer eilanden,

opgemaakt te Montreal op 3 november 1982.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA REPUBLIQUE RWANDAISE CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RECIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, SIGNEE A KIGALI LE 2 NOVEMBRE 1983

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE RWANDESE REPUBLIEK AANGAANDE DE WEDERZIJDSE AANMOEDIGING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, ONDERTEKEND TE KIGALI OP 2 NOVEMBER 1983

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la République rwandaise concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Rwandese Republiek aangaande de wederzijdse aanmoediging en bescherming van investeringen.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Close, rapporteur. — Je me réfère à mon rapport écrit, monsieur le Président et je signale au Sénat que le vote a été acquis à l'unanimité de la commission.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. La Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la République rwandaise concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signée à Kigali le 2 novembre 1983, sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Rwandese Republiek aangaande de wederzijdse aanmoediging en bescherming van investeringen, ondertekend te Kigali op 2 november 1983, zal volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE INSCHRIJVING VAN BELGIE OP DE VERHOGING VAN HET KAPITAAL VAN DE AZIATISCHE ONTWIKKELINGSBANK

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI RELATIF A LA SOUSCRIPTION DE LA BELGIQUE A L'AUGMENTATION DU CAPITAL DE LA BANQUE ASIATIQUE DE DEVELOPPEMENT

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet betreffende de inschrijving van België op de verhoging van het kapitaal van de Aziatische Ontwikkelingsbank.

Nous abordons l'examen du projet de loi relatif à la souscription de la Belgique à l'augmentation du capital de la Banque asiatique de développement.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer de Bruyne, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het is verheugend dat de commissie voor de Financiën aan een ontwerp, dat tussen de plooien van de werkzaamheden van de Senaat zou kunnen vallen, voldoende aandacht heeft besteed daar het een draagwijdte heeft die veel groter is dan vele collega's veronderstellen.

Het ontwerp beoogt de verhoging van het Belgisch aandeel in het kapitaal van de Aziatische Ontwikkelingsbank. Als rapporteur kan ik kort gaan. In het verslag is uitvoerig weergegeven wat tot mijn groot genoegen door heel wat collega's in het midden werd gebracht. Er was belangstelling en inzicht. Ik meen dan ook dat de Senaat zijn werk op een behoorlijke manier heeft verricht.

Ik ben zo vrij, mijnheer de minister, persoonlijk enkele opmerkingen aan dit verslag toe te voegen. Ik overschrijd aldus wel enigszins mijn taak van rapporteur.

Er wordt zeer veel gesproken over ontwikkelingssamenwerking. Men kan in zekere zin zeggen dat het een sentimenteel modethema geworden is. Dit gaat echter gepaard met een zeer grote onkunde bij het publiek, en zelfs bij sommige geïnteresseerden, over de methoden waarmee België deelneemt aan de ontwikkelingspolitiek in het algemeen en in het bijzonder. Het bestaan van een institutionele basis voor ontwikkelingssamenwerking, waartoe de Aziatische Ontwikkelingsbank behoort, is van zeer groot belang, maar is weinig bekend. Deze bank heeft daarenboven het bijkomende nadeel dat zij als het ware ondergaat in wat men het Uno-systeem is gaan noemen. Juist over dit punt wil ik u een paar ideeën voorleggen.

Door omstandigheden is het mij gedurende vele jaren mogelijk geweest deel te nemen aan de activiteiten van de Uno en van het Uno-systeem in de ruimste zin van het woord. Ik ben daar getuige geweest van een steeds maar verder gaande vermenigvuldiging van het aantal instellingen. Ik ben daar ook getuige geweest van een vaak ordeloze, niet-planmatige groei van die instellingen. Dit bracht heel wat overlappingen mee en stelde vele coördinatietaken, die in het Uno-complex niet steeds tot een goed einde werden gebracht.

Ik durf hier zonder vrees voor overdrijving zeggen dat voor mij het vraagstuk van het aandeel van België in de ontwikkelingssamenwerking niet zozeer draait rond de vraag hoeveel miljarden wij hiervoor ter beschikking moeten stellen, maar veeleer rond de vraag of wij het gedeelte van onze publieke middelen dat wij ter beschikking stellen van diverse ontwikkelingsinstellingen, wel doelmatig gebruiken. Men spreekt

zeer veel over het percentage van ons bruto nationaal produkt dat wij besteden aan de ontwikkelingssamenwerking en aan de diverse instellingen die zich daarmee bezighouden. Dit is natuurlijk een belangrijke vraag.

Wij bekommeren ons echter te veel over dit percentage zelf: 0,5, 0,6 of 0,7 pct. Mij bekommert meer en meer de vraag of het niet-onaanzienlijke totaal dat wij in onze begrotingen inschrijven, wel op een gecoördineerde wijze wordt gebruikt. De regering zou op dit vlak meer dan vroeger een samenordening tot stand moeten trachten te brengen, die niet alleen beter beantwoordt aan het doel van de ontwikkelingssamenwerking zelf, maar daarenboven voor de Belgische economie heel wat rechtmatige voordelen en mogelijkheden zou meebrengen.

Zoals blijkt uit de commissiebesprekingen, geven de collega's er zich voldoende rekenschap van dat een actieve deelname aan het beleid van de Aziatische Ontwikkelingsbank, maar ook aan dat van de Afrikaanse en van de Amerikaanse Ontwikkelingsbank, een weerslag heeft op onze eigen industrie, die daardoor op actieve wijze kan participeren in sommige ontwikkelingsprojecten. Daarenboven biedt die deelname een waarborg voor de degelijkheid van de projecten, voor de doelmatige financiering en voor de continuïteit van de uitvoering ervan. Dit gaat dus, zoals gezegd, gepaard met een zeker materieel voordeel voor onze eigen industrie, waarover wij ons niet hoeven te schamen.

Wij zijn geen bekrompen cententellers wanneer wij eensdeels, onbevooroordeeld en integraal deelnemen aan de ontwikkelingstaak, die aan de moderne industriestaten is opgelegd en anderdeels, op een redelijke wijze trachten ons eigen produktieapparaat in te schakelen in aanbestedingen en in realisaties die met een ontwikkelingsbeleid verbonden zijn. Het eigen belang kan in dit geval gerust worden verenigd met het ideaal van de ontwikkeling dat wij allen bijvallen.

Daartoe is het echter volstrekt nodig dat zonder verder tijdverlies eerst in de Belgische regering zelf een actieve coördinatie van het beleid tot stand komt tussen alle betrokken ministers.

U mijnheer Grootjans, bent als minister van Financiën, op een zeer specifieke wijze betrokken bij het ontwerp betreffende de Aziatische Ontwikkelingsbank, en ook bij de Afrikaanse en Amerikaanse Ontwikkelingsbanken. Doch verscheidene van uw collega's zijn *qualitate qua* op een andere wijze betrokken bij het internationaal ontwikkelingsbeleid. Daar komt nog bij dat de Nationale Bank in de Wereldbank, in de Ida en in verschillende vergelijkbare instellingen eveneens een partner is die een actieve rol heeft te spelen.

Welnu, mijnheer de minister, zonder speciale inspanning zullen wij nooit tot de binnenlandse coördinatie komen, en zullen wij a fortiori niet kunnen bijdragen tot de internationale coördinatie. Vergeleken met andere landen komt België — al laat de samenwerking in de regering wat dit punt betreft, soms te wensen over — er nog niet zo slecht uit. Vooral dan in vergelijking met de chaotische toestand in het Uno-systeem, menen wij dat wij voor onszelf een rol kunnen opeisen om bij te dragen tot coördinatie, tot het stellen van klare doelstellingen en tot het verzekeren van een grotere continuïteit. Het gaat hier tenslotte ook om doelstellingen die over tientallen jaren gespreid liggen en die men op lange termijn moet bekijken.

Een tweede en laatste wens. Naast een betere coördinatie in de eigen regering, moeten wij in de mate van onze krachten het Uno-systeem in de ruimste zin van het woord proberen op te tillen uit de chaos waarin het dreigt te verzinken. Zeer veel middelen blijven er of ongebruikt of worden verkeerd gebruikt. Wij moeten er helpen voor zorgen dat de middelen die beschikbaar zijn voor ontwikkeling op wereldschaal, worden aangewend op een manier die ten minste doorzichtig is voor degenen die er zich speciaal voor interesseren.

En dan heb ik nog een vrome wens. Ook het ruime publiek dat zich voor ontwikkelingsaangelegenheden bekommert dient een inzicht te hebben in wat er werkelijk gebeurt. Het volstaat niet dat het bij de ontwikkelingshulp betrokken wordt op een louter sentimentele wijze naar aanleiding van één of andere schokkende gebeurtenis zoals nu de hongersnood in Afrika. Ook het grote publiek dient de ontwikkelingsproblemen met kennis van zaken te benaderen. Ook de man in de straat moet ons ontwikkelingsbeleid met degelijke, duurzame en objectieve argumenten leren beoordelen. *(Applaus op verschillende banken.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Grootjans.

De heer Grootjans, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank allereerst de rapporteur, de heer De Bruyne, voor zijn inleiding en feliciteer hem bijzonder graag voor de kwaliteit van zijn verslag. Ik geloof dat hij mijn taak enorm heeft verlicht en dat het verslag alle elementen bevat die naar ik hoop de Senaat ertoe zullen aanzetten dit ontwerp eensgezind goed te keuren.

Ik zou nog even willen onderstrepen dat de financiële inspanning die aan ons land in deze aangelegenheid wordt gevraagd, eerder beperkt is, maar toch noodzakelijk mag worden genoemd om het accent te leggen op onze aanwezigheid in het Aziatische continent.

Vooral op het ogenblik dat heel wat ontwikkelingslanden met financiële moeilijkheden hebben te kampen, blijkt het Aziatisch continent er toch toe in staat te zijn de effecten van de wereldcrisis beter op te vangen dan andere regionen die er zwaar onder hebben geleden.

Volgens mij heeft de heer de Bruyne gelijk wanneer hij aanstipt dat het Uno-complex heel wat vragen oproept inzake de efficiëntie van de inspanningen die zowat alle industriële landen doen om de grote problemen in de ontwikkelingslanden te verhelpen. De heer de Bruyne spreekt met grote kennis van zaken. Zijn ervaring als gewezen minister van Buitenlandse Handel heeft hem de gelegenheid gegeven direct te worden geconfronteerd met deze problematiek. Ook ik heb heel wat vragen over de efficiëntie van de werking van sommige van deze internationale instanties.

De heer de Bruyne heeft ook onderstreept dat de financiële inspanningen die ons land op dat vlak doet, niet te verwaarlozen zijn. Ik deel zijn mening dat wij aandacht moeten hebben voor de weerslag van die inspanningen op onze economie en dat wij ons helemaal niet moeten schamen over de resultaten die wij langs die weg bereiken.

Mijnheer de Bruyne, ik weet niet of het telepathie is, maar voor vanmiddag heb ik een uiteenzetting voorbereid, met het oog op de bespreking van de begroting van Financiën, die uitvoerig ingaat op de belangrijke vraag die u vanmorgen hebt opgeworpen, namelijk op welke manier ons land financieel bijdraagt om de problemen waarover u in uw verslag handelt, op te lossen. Ik hoop dat u vanmiddag hier aanwezig kunt zijn, want in mijn uiteenzetting bij de behandeling van de begroting van Financiën, zult u het antwoord op uw vraag vinden. *(Applaus op verschillende banken.)*

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. La souscription de la Belgique au capital-actions de la Banque asiatique de développement est augmentée de 105 p.c. et portée de 29,37 à 60,20 millions de dollars des Etats-Unis, conformément à la résolution n° 158 adoptée par le conseil des gouverneurs de la Banque le 25 avril 1983.

Enig artikel. De inschrijving van België op het aandelenkapitaal van de Aziatische Ontwikkelingsbank wordt verhoogd met 105 pct. en gebracht van 29,37 op 60,20 miljoen dollar van de Verenigde Staten, overeenkomstig de resolutie nr. 158 aangenomen door de raad van gouverneurs van de Bank op 25 april 1983.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 14 heures.

Wij zetten onze werkzaamheden vanmiddag te 14 uur voort.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 10 h 55 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 10 u. 55 m.)

38.561 — E. Guyot, s. a., Bruxelles

1666